

**POSTUPY PRACOVNÍHO
ZAČLEŇOVÁNÍ
ZNEVÝHODNĚNÝCH SKUPIN**

SHRNUTÍ

OBSAH

Úvod	3
Česká republika	6
Chráněná stolařská dílna	6
Chráněná technická dílna	7
Dánsko	8
Bybi – City Bees	8
Grundlæggerne - The Founders	9
Itálie	10
Scarp de' Tennis street magazine	10
M'ama Food - Catering from the world	11
Litva	12
Caritas Works	12
Social Taxi	13
Španělsko	14
Aracné Project	14
Besana Cooperative	14
Velká Británie	15
ReVive – St Mungo's Broadway	15
Dr Nip Nip	16

ÚVOD

Projekt See Light (Spatřit světlo), "Sociální ekonomika a sociální podnikání jako nástroj pro pracovní integraci znevýhodněných skupin", financovaný z evropského programu Grundtvig má za cíl rozvíjet strategie a metody pracovního začlenění znevýhodněných skupin a zvyšovat kompetence a dovednosti subjektů zabývajících se sociálním a pracovním začleněním. Základní vizí projektu je myšlenka, že sociální ekonomika je velkým zdrojem sociálních inovací a může hrát klíčovou úlohu v boji proti chudobě, stejně tak jako v podpoře začleňování, sociální soudržnosti a místního rozvoje.

Projekt See Light se zaměřuje na sociální podnikání, které je využíváno jako nástroj pro inkluzi a pracovní integraci znevýhodněných skupin na trh práce. Jedná se například o dlouhodobě nezaměstnané, osoby bez domova, imigranty, uprchlíky a žadatele o azyl, osoby se zdravotním postižením, Romy, osoby propuštěné z vězení a osoby se závislostí na návykových látkách.

Ztížený nebo dokonce nemožný přístup na trh práce mají často lidé, kteří se ocitnou ve složité životní situaci (např. chybějící bydlení, nedostatečná nebo žádná kvalifikace, dlouhodobá nezaměstnanost, tělesné nebo duševní problémy, záznam v rejstříku trestů atd.) Proto je velmi důležité hledat účinná řešení, která jsou přizpůsobená jejich potřebám, tak aby mohlo dojít k trvalému začlenění do společnosti.

Projekt See Light předpokládá, že sociální podnikání může hrát zásadní roli v současné době, kdy se projevuje vážná ekonomická krize, vysoká míra nezaměstnanosti, vzrůstající míra chudoby a dochází ke zmenšování objemu veřejných zdrojů. Podíl sociální ekonomiky a soukromých organizací na rozvoji a soudržnosti se tak ukazuje jako důležitější než kdy jindy. Tento sektor může mít ve skutečnosti anticyklickou funkci a může zvyšovat hodnotu územních, ekonomických, sociálních, vztahových a lidských zdrojů.

V rámci Evropské Unie je hospodářský a sociální význam sociální ekonomiky uznáván čím dál víc. Evropská komise je přesvědčena, že sociální podniky jsou velkým zdrojem sociálních inovací a hrají důležitou roli v boji proti chudobě, jakož i podpoře soudržnosti a rozvoje.

Zkušenosti a úroveň rozvoje sektoru sociální ekonomiky, jako nástroje pro zaměstnávání znevýhodněných osob, se v jednotlivých zemích liší. Integrace a vzdělávání znevýhodněných osob vyžaduje specifické nástroje, metody a poznatky. Tento projekt umožnil sdílet dobrou praxi, osvědčené metody a postupy, které se zaměřují na různé typy znevýhodnění.

Projekt zahrnuje partnery z šesti různých zemí (Česká republika, Dánsko, Itálie, Litva, Španělsko a Velká Británie) s různými zkušenostmi v oblasti sociální ekonomiky. Projektoví partneři navštívili úspěšné organizace, sociální podniky, služby a iniciativy určené znevýhodněným osobám a vzdělávali se v otázkách legislativního ukotvení sociální ekonomiky jednotlivých zemí. Sdíleli osvědčené postupy sociálního podnikání jako nástroje pro pracovní integraci marginalizovaných skupin a diskutovali o výzvách, rozvojových strategiích a nových metodách v oblasti managementu sociálních podniků.

Výsledek našich zkušeností je uveden v brožuře „Postupy pracovního začleňování znevýhodněných skupin“, které jsou shrnuty v tomto dokumentu.

Brožura je závěrečným výstupem vzdělávacího projektu See Light zaměřeného na sociální ekonomiku. Jednotlivé kapitoly prezentují stručný popis welfare (sociálních států) v partnerských zemích, poskytují rámec pro lepší porozumění politice začleňování na pracovní trh, popisují projekty a iniciativy. Dále seznamují s pojmem sociální ekonomika a poukazují na její významnou funkci v Evropské unii, objasňují hlavní charakteristiky sociální ekonomiky a její hospodářský a sociální dopad v jednotlivých partnerských zemích projektu See Light. Tato publikace přináší příklady dobré praxe v oblasti pracovní a sociální inkluze v partnerských zemích.

V následujícím textu se můžete seznámit s krátkým výtahem brožury „Postupy pracovního začleňování znevýhodněných skupin“. V brožuře pak najdete podrobnější popis jednotlivých činností, metodiky, zdrojů financování, silných a slabých stránek, dopadů sociálního podnikání a také kontaktní údaje pro jednotlivé projekty.

Partneři projektu See Light:: Aktivitetscentret Sundholm - Center for Udsatte Voksne og Familier (DK), Charita Opava (CZ), Charita sv. Alexandra (CZ), Federación Red Artemisa (ES), Fondazione Caritas Ambrosiana (IT), St. Mungos Broadway (UK), Vilniaus arkivyskupijos Caritas Socialiniai Projektai (LT)

POUŽITÉ ZKRATKY

CZ: Česká republika

DK: Dánsko

ES: Španělsko

EU: Evropská Unie

IT: Itálie

LT: Litva

SE: Sociální ekonomika

UK: Velká Británie

Tento projekt byl realizován za finanční podpory Evropské komise.
Za obsah publikace odpovídá výlučně autor. Publikace nereprezentuje názory Evropské komise
a Evropská komise neodpovídá za použití informací, jež jsou jejím obsahem.

ČESKÁ REPUBLIKA

Chráněná stolařská dílna

Chráněná stolařská dílna nabízí pracovní příležitosti pro lidi s různými typy zdravotního postižení.

Projekt byl zahájen v roce 1999 Diecézní charitou ostravsko-opavskou. O dva roky později byla založena Charita sv. Alexandra, která stolařskou dílnu zaštitila.

Aktuálně zde pracují 4 profesionální stolaři a 11 osob se zdravotním postižením. Profesionální stolaři vedou ostatní pracovníky v chráněné dílně a učí je: jak zlepšit své pracovní dovednosti, kompetence a rozvíjet svůj pracovní potenciál, který je pro pracovní výkon důležitý.

Dílna vyrábí převážně zboží na zakázku ze dřeva, lamino desek a OSB desek. Nejčastěji se jedná o skříně, komody, botníky, stoly, kuchyňské linky, police, postele, altány a zahradní nábytek.

Projekt se zaměřuje především na podporu osob se zdravotním postižením, které jsou ohrožené sociálním vyloučením z různých důvodů (dlouhodobá nezaměstnanost, snížená schopnost zajistit si své sociální a ekonomické potřeby, apod.). Cílem je vytvořit chráněná pracovní místa pro lidi se zdravotním postižením a tak jim umožnit rozvoj dovedností a poskytnout příležitost pro pracovní uplatnění.

Chráněná technická dílna

Chráněná technická dílna byla založena Charitou Opava v roce 2002 v rámci Iniciativy Equal. Zpočátku zajišťovala činnosti jako zpracování papíru, plastů a koberců. Nyní dílna zpracovává elektrický a elektronický odpad. Ročně zpracuje více než 500 tun odpadu. Z tohoto množství je 300 tun nebezpečného odpadu (TV a monitory).

Chráněná dílna získává elektrický a elektronický odpad ze sběrných míst v nedalekých městech a vesnicích nebo jej shromažďuje přímo od společností a dalších institucí. Vedle toho nabízí také profesionální skartaci dokumentů a lisování plastů.

Cílem je vytvořit pracovní místa v oblasti recyklace elektrického a elektronického odpadu v opavském regionu pro osoby dlouhodobě nezaměstnané s tělesným postižením a zejména pro osoby se základním a nižším středním vzděláním.

Chráněná dílna je součástí komunitního plánování sociálních služeb a souvisejících aktivit na území města Opavy.

DÁNSKO

Bybi – City Bees

Bybi je nezisková asociace působící v Kodani, která se zaměřuje na produkci medu. Dlouhodobě nezaměstnaným lidem poskytuje pracovní příležitosti ve včelařství, produkci medu a navíc seznamuje místní obyvatele s městskou zelení.

Kodaňská asociace Bybi – City Bee Association zkvalitňuje město pro život včel, květin, občanů a osob na okraji pracovního trhu. Bybi založilo první skandinávský městský podnik na výrobu medu ve spolupráci s Aktivitatscenter Sundholm - centrem pro dlouhodobě nezaměstnané, lidi bez domova, osoby s alkoholovou nebo drogovou závislostí. Bybi nabírá své asistenty z centra Sundholm a zapojuje je do všech aspektů fungování svého podniku, péče o úly, zpracování a prodej medu a realizaci workshopů s místními školami a komunitami.

Cílovou skupinou projektu jsou dlouhodobě nezaměstnaní, lidé bez domova, lidé s alkoholovou a drogovou závislostí a také žadatelé o azyl z Červeného kříže nebo kodaňského projektu sociálního bydlení.

Projekt v místních obyvatelích probouzí zájem o městskou zeleň a vzdělává školáky v otázkách životního prostředí, udržitelnosti a poukazuje na klíčovou roli včel v ekosystému.

Grundlæggerne - The Founders

The Founders je tým stolařů. Projekt původně začal jako aktivita založená poloveřejnou neziskovou organizací financovanou dánskou vládou. Po zkušební době byl projekt převeden pod město Kodaň.

Tým pracuje na jednoduchých stolařských výrobcích pro státní i soukromé zákazníky. Navíc je schopen zakázku vyrobit za stejnou dobu jako ostatní stolařské dílny. Účastníci se mohou připojit dobrovolně (musí být člověkem bez domova, aby mohl být dobrovolníkem) nebo přicházejí z úřadu práce, což je součást širšího procesu rehabilitace.

Cílem The Founders je vytvořit stabilní pracovní rámec pro pozitivní životní změnu účastníků. Zaměřují se na nejvíce zranitelnou skupinu dánské společnosti, jako jsou lidé bez domova s drogovou nebo alkoholovou závislostí, případně s jinými sociálními nebo psychologickými obtížemi včetně lidí, pro které je zapojení na trh práce velmi obtížné. Účastníci projektu přicházejí z veřejných institucí.

Projekt je částečně financován zákazníky (odběrateli zboží) a částečně městem Kodaň.

ITÁLIE

Scarp de' Tennis street magazine

Scarp de' Tennis je měsíčně vydávaný časopis, který se prodává na ulici. Byl založen v roce 1996, aby naplnil sociální potřeby a potřebu zaměstnání vážně znevýhodněných lidí.

Prodejci jsou sociálně znevýhodněni chudobou, závislostí, a často jsou to lidé bez domova.

Časopis poskytuje prodejcům příležitost výdělků a klade si za cíl probudit prodejcovu sebevědomí (investovat do jeho budoucnosti) a důstojnost jako občana (pomoci jim získat místo pobytu, což je první podmínka, aby mohli využívat práva občanů a místní sociální služby).

Cena jednoho čísla je 3 eura a každý prodejce dostane 1 euro z každé prodané kopie. Daně a příspěvky na sociální zabezpečení hradí organizace.

Výnosy projektu slouží k sociální podpoře cílové skupiny a kryjí organizační a provozní náklady projektu.

M'ama Food - Catering from the world

M'ama Food - Catering dal mondo je sociální podnik poskytující cateringové služby. Nabízí mezinárodní etnické menu a zaměstnává uprchlíky a žadatele o azyl.

Sociální družstvo Farsi Prossimo podnik založilo v roce 2010 jako tréninkové jídelní centrum. Jejich činnost byla úspěšná, a proto se v roce 2012 registrovali jako sociální cateringový podnik. Od té doby M'ama Food rozvíjí dále své profesní kompetence prostřednictvím kvalifikované odborné přípravy a postupně si buduje podnikatelského ducha.

Cílem projektu je podpora integrace uprchlíků (převážně žen) a žadatelů o azyl, podpora vzdělávání, nabídka pracovních příležitostí, podpora multikulturního dialogu prostřednictvím seznámení se s tradičními recepty jednotlivých kultur.

Na začátku se v této iniciativě angažovalo pouze šest lidí. Dnes se na její činnosti podílí 35 až 40 osob. Jedná se o stabilní skupinu kuchařů, dodavatelů občerstvení, hostesek a lidí krátkodobě spolupracujících, kteří zde získávají pracovní zkušenosti a příležitost ke startu nové kariéry.

LITVA

Caritas Works

Caritas Works je dílna na výrobu svíček, která vznikla v roce 2009. Každý rok pořádá Charita Litva dražbu vánočních svíček, během které mohou charity po celém světě prodávat svíčky a výtěžek je použit na financování sociálních aktivit organizace, především na podporu lidí v nouzi.

Do roku 2009 byly svíčky nakupovány od výrobců z jiných zemí. V té době Charita Vilnius začala sama vyrábět svíčky, zaměstnala lidi se sociálním znevýhodněním a dala jim šanci na lepší život. Cílovou skupinou jsou osoby ohrožené sociálním vyloučením, například lidé bez trvalého bydlení, dlouhodobě nezaměstnaní, lidé se závislostí na návykových látkách, lidé zatížení dluhy.

Dílna slouží jako přechodné pracovní místo s cílem pomáhat lidem získat dovednosti a kompetence pro trh práce a zvyšovat jejich smysl pro odpovědnost. V dílně pracuje přibližně 20 lidí. V rámci projektu se daří pomoci najít svým pracovníkům trvalé zaměstnání, splatit dluhy, získat trvalé bydlení a naučit se, jak si je udržet.

Iniciativa je spravována litevskou společensky odpovědnou společností Charity Fund Vilnius Archdiocese Caritas Social Projects. Tato dílna sídlí v hlavním městě Vilnius. Její svíčky jsou však prodávány po celé zemi i v zahraničí.

Social Taxi

Social Taxi je služba umožňující lidem se zdravotním postižením stát se nezávislejšími v jejich každodenním pohybu. Účelem služby je pomáhat zákazníkům ve snadné dopravě do práce či školy, asistovat v jejich každodenních interakcích a zapojení do aktivního společenského a kulturního života.

Tato služba poskytuje efektivní dopravu do práce, do společnosti, k lékaři, do různých institucí a organizací, obchodů, kin a divadel atd.

Vozidla jsou navržena pro bezpečnou a pohodlnou přepravu. Osobní asistenti, vyškoleni v poskytování první pomoci, komunikaci a dalších dovednostech, nejen odvezou zákazníky na požadované místo, ale také poskytnou plnou asistenci lidem s postižením.

V současné době je tato služba spravovaná Národním institutem pro sociální integraci (Žmogui.lt). Je k dispozici občanům Vilniusu a Kaunasu a plánuje se její rozšíření na dalších místech v Litvě.

Aktuálně jsou hlavní cílovou skupinou lidé na invalidním vozíku. Do budoucna se chtějí zaměřit také na další skupiny lidí s pohybovým postižením.

ŠPANĚLSKO

Aracné Project

Projekt Aracné byl zahájen v roce 2006 neziskovou federací Artemisa Network, která pracuje s lidmi ohroženými sociálním vyloučením a rozvíjí vzdělávací a školicí programy jak na místní, tak i národní úrovni.

Projekt si klade za cíl podpořit začlenění marginalizovaných skupin. Nabízí mužům a ženám příležitost zvýšit šanci na pracovní uplatnění prostřednictvím školení, sociální intervence, podpory jejich aktivní účasti v komunitě a sociální a kulturní mediace.

Hlavní cílovou skupinou projektu je romská populace žijící v dělnické čtvrti Vallecas v Madridu, se zvláštním zaměřením na romské ženy, rodiny, děti a mládež, ale také se zaměřuje na jiné etnické menšiny.

Mezi aktivity projektu patří semináře, konzultace, skupinové diskuse a kontakt s rodinami. Dosud se jich zúčastnilo více než 1600 lidí. Poskytnuté intervence se týkaly rovnosti, zaměstnatelnosti, vzdělávání, vhodného zdravotního a sociálního chování.

Besana Cooperative

Besana je sociální družstvo zaměstnanců a spotřebitelů, které jako první v Madridu nabídlo ekologické produkty ve specializovaném obchodě v městě Rivas (jihovýchodně od Madridu). Družstvo bylo založeno v dubnu 2012 s cílem usnadnit přímý přístup k ekologickým, místním a vysoce kvalitním produktům a poskytovat obchodním partnerům a zákazníkům nejlepší tržní podmínky. Kromě toho si klade za cíl informovat o produktech a zvýšit tak o nich povědomí (bio ovoce a zelenina, hygienické a čisticí prostředky atd.). Dále nabízí ochutnávky a pořádají přednášky a semináře.

Družstvo založilo 20 partnerů, nyní čítá 300 osob.

Zavedli systémy produkce, které upřednostňují využívání obnovitelných zdrojů a přírodních hnojiv, namísto chemických pesticidů. Přírodní hnojiva využívají systému rovnováhy v přírodě, aby zabránily zamoření. Jsou věrní sezónním produktům a vyhýbají se geneticky modifikovaným produktům.

VELKÁ BRITÁNIE

ReVive – St Mungo's Broadway

ReVive je sociální podnik zaměřený na malířské a dekorativní služby. Poskytuje školení, pracovní stáže a možnost dobrovolnictví pro klienty bez domova, kteří směřují k trvalému pracovnímu uplatnění.

Klienti nejprve absolvují akreditovaný kurz stavebnictví, který probíhá v jednom ze dvou hostelů provozovaných londýnským St. Mungo's Broadway. Klienti se mohou odborně připravovat maximálně po dobu 6 měsíců a během přípravy získají nejen kvalifikaci ve stavebnictví ale i CSCS kartu (zdravotně bezpečnostní osvědčení, které jim umožní pracovat na staveništi v rámci Velké Británie). Rozvíjejí také měkké dovednosti, jako je týmová práce, emoční odolnost, komunikační dovednosti, orientace na zákazníka a další dovednosti potřebné pro získání práce.

Klienti pracují po boku profesionálního malíře a dekorátéra, kteří během plnění zakázek dohlíží na tým až 5 dobrovolníků. Sociální podnik byl založen v roce 2009. Původně projekt usiloval o dodavatelské zakázky v rámci vlastní organizace. Za poslední 2 roky se začal ucházet také o externí zakázky.

Projekt pracuje s nejvíce marginalizovanou skupinou lidí ve Velké Británii. Využívá holistického tréninkového přístupu, který rozvíjí nejen schopnost klientů pracovat, ale i čelit dalším skutečnostem, které je mohou brzdit v jejich životech. Cílovou skupinou jsou muži a ženy bez domova, kteří se často potýkají s více problémy najednou, jako je dlouhodobá nezaměstnanost, zdravotní problémy, duševní onemocnění a závislosti.

Dr Nip Nip

Dr Nip Nip je první londýnská mobilní opravna poskytující servis kol. Nabízí kvalitní služby pro zákazníka a současně rozvíjí sociální povědomí.

Zaměstnává nejlepší cyklistické mechaniky v tomto odvětví, kteří do podniku přinášejí bohaté zkušenosti. Firma poskytuje znevýhodněným obyvatelům Londýna příležitost pracovat po boku těchto mechaniků. Projekt úzce spolupracuje s charitativními organizacemi a podpůrnými skupinami, včetně hlavního partnera St Mungo's.

Nip Nip vzdělává osoby bez domova v oblasti oprav a údržby kol. Nabírá účastníky přímo z londýnských hostelů a těm poskytuje školení přímo na míru. Napomáhá tím klientově zaměstnatelnosti a rozvíjí dovednosti potřebné ke komunikaci se zákazníky. Po dokončení svých studií se účastníci mohou stát mobilními cyklistickými mechaniky a přejít do placeného zaměstnání.

Dr Nip Nip klade důraz na udržitelnost: prosazuje dopravu podporující zdravý životní styl a nižší podíl fosilních paliv na provoz v Londýně.

Nip Nip je první mobilní opravna a servis kol v Londýně, která velkým společenstvem nabízí opravy a servis kol pro jejich zaměstnance.

CHARITA SV. ALEXANDRA

Holvekova 651/28

718 00 Ostrava – Kunčičky

www.charita-sv-alexandra.cz